HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

כי פליגי. תניי ורבנן: **לעיכא דרב.** ומילתיה דרבא לא דמיק לתוקמה בפלוגתא דתפילו לעיכא דרב פליג למיפלגה: **דמחילות.** פי' תקרה זה לפי שכסדרה נעשה להיות לו מחיצה לחגך זה אצל זה להיות מחיצה לאויר שבסוכה להן ואילו מחיצה מעלייתא היא הוה סמכינן עלה לבטל לסכסורה ע"י גוד אחית לה דכי מגמרינן רחמנא למעבד לגוד אחית במחיצה העשויה לחגך אלא מגמרינן ולא לחוסה לה. ומיהו היכא דיש לה פיצימין לע"ג דלגוואי עבידן לגוד בפחות מטפח כמחיצה סתומה היא: **מתן וכן חצר המוקפת אכסדרה.** וגג אכסדרה מפסיק בין מחיצות הבתים לאויר שבסיכך עליו אם יש ברוחב ד' אמות פסולה דמו לן מהני לה מחיצות הבתים: **לעיכא דתניי.** במקום תניי ובשבילו שהרי משנה זו מתורגמת לפי דבריו: **לשבוח אם קירויו.** שעשה קירויו גמור ולא נתן רוחב קנים על גבי תקרה שיהא פי תקרה נראה כ"א כלא כלום שהרי הנסרים שאין מוחן נראה בסוכה. כל תקרת גגותיהן חלקה ושוה היתה ולא שיעור כעין שלנו כלא כתקרת עליות: **להא שמעתא.** לתניי ורבנן: **דבני הכל פסולה.** לכיון דתקרה לחגך אכסדרה עשויה ולא לאויר שבולה לה אין פיה נעשה מחיצות לאויר: **יש לה פיצימין.** בפחות מטפח: **אביי אמר כשרה אמרינן לגוד.** ולע"פ שהפיצימין לחגך אכסדרה נעשו ולא לאויר שבולה הוית לה מחיצה לכל תקרת מעלייתא היא ושייר להכא ולהכא: **ורבא אמר פסולה.** לגגוד לגו מחיצה היא אלא מהלכה למשה מסיני גמירי לה וכי גמירי לה להיות מחיצה לחגך העשה בשבילו אצל למשייר להכא ולהכא לא: **והלכתא כליעכא קמא.** דרבא ולא כליעכא דתניי לגגוד לאמרינן אפילו לאויר אצל תקרת פי תקרה לא אמרינן אלא בסוכה קטנה שאין בה הכשר סוכה קמ"ל רבה ורב יוסף אמרי תרוייהו הכא אמר רבי יוחנן לא נצרכה אלא לסוכה שרובה צלתה מרובה מחמתה ומעוטה חמתה מרובה מצלתה מהו דתימא תפסל בהך פורתא קא משמע לן ומאי יוצא יוצא מהכשר סוכה רבי אושעיא אמר לא נצרכה אלא לסכך פסול פחות משלשה בסוכה קטנה ומאי יוצא יוצא מתורת סוכה מתקיף לה רב הושעיא לא יהא אלא אויר ואויר פחות משלשה טפחים בסוכה קטנה מי פסיל אמר ליה רבי אבא זה מצטרף וישנים תחתיו וזה מצטרף ואין ישנים תחתיו ומי איכא מידי דאצטרופי מצטרף והוא עצמו אינו כשר אמר רבי יצחק בן אלישב אין

אחוי ליה נראה מבחוץ ושוה מבפנים. תימה היכך הוה מועיל בסוכה כיון דלא מיעכב מבפנים שלישית של טפח דמי משום מיגו דחד לתרתי מי לא עבד רב כהנא סוכה גלמי בשבת ועוד דלעילית דאוריית לא מהני מיגו כדפי' לעיל:

לבראי לא עבידי. פי' בקונטרס דופן ממעני זה לא נעשה לכך וקשה דממתניתין שמעינן ליה דכשר דקתני וכן חצר המוקפת אכסדרה לאם אין מן הכותל למיכון ד' אמות בסכך מע"ג דמחיצות בית לאו לגבראי עבידי כדאמרינן לעיל (דף יז.) ונראה לתקנים היטנים לתחומי סוכה קאי ואית ספרים דגרסי בהדיא מהו דתימא הני קנים לגוואי עבידי לגבראי לא עבידי ס"ד לפוסלה: לפי שהיה עשויה לגל קמ"ל דכשרה:

לא יהא אלא אויר. ופסיטא דכשר לפילו החמור ממנו אינו נפסל בשיעור זה אמר ליה רבי אבא לחגך אצל כל חגר שבחמצע חיקף אכסדראות ואין דופן לסוכה זו גלא מחיצת הבתים המפסיקות בין בתים לאכסדרה ומ"מ חגר אכסדרה מפסקת בשיעור בין סכך לדפנות, אם יש ברוחב אכסדרה ד' אמות פסולה, פחות מארבעה אמות כשרה, דאמרינן דופן עקומה, דוגמת לבדר קלישטר"ש בגמרא שמצא של חיה אומות, אם הגלמים שיש להי חויר שיש בה עשרים חיקף אכסדרה בשיעור זה (לעיל יז.). **נראה מבחוץ ושוה מבפנים.** שמעת כל גלמי לאוזן ומוזנו הפנימי נכנס בעובי כותלי המבוי ואינו נראה מבפנים אלא דומה כמוסף על גבי כותל אצל מבוי ויכר שאינו מכותל המבוי שהרי ממנו להלאה מרוחב כותל (ערובין ח:). **פסל היוצא מן הסוכה.** אם יש בכשר סוכה בימד ועוד יש בסוכה משם והלאה פסל, היינו סכך העשוי בפסולת גורן ויקב, שזהו דרכן לעשות, ויוצא מהכשר סוכה, שאין לו הכשר לפנות (לעיל ד.).

כי פליגי אליבא דרב אביי כרב ורבא אמר לך עד כאן לא אמר רב התם אלא דמחיצות לאכסדרה הוא דעבידי אבל הכא דלאו עבידי לא תנן [ו]וכן חצר המוקפת אכסדרה ואמאי נימא פי תקרה יורד וסותם [ז]תרגמה רבא אליבא דאביי כשהשוה את קירוי בסורא מתני להא שמעתא בהאי לישנא בפומבדיתא מתני סיכך על גבי אכסדרה שאין לה פצימין דברי הכל פסולה יש לה פצימין אביי אמר כשרה רבא אמר פסולה אביי אמר כשרה אמרינן לבוד רבא אמר פסולה לא אמרינן לבוד והלכתא כלישנא קמא רב אשי אשכחיה לרב כהנא דקא מסכך על גבי אכסדרה שאין לה פצימין אמר ליה לא סבר מר הא דאמר רבא יש לה פצימין כשרה אין לה פצימין פסולה אחוי ליה נראה מבפנים ושוה מבחוץ אי נמי נראה מבחוץ ושוה מבפנים דאתמר [ח]נראה מבחוץ ושוה מבפנים נידון משום לחי ולחי היינו פצימין תנא [ט]פסל היוצא מן הסוכה נידון כסוכה מאי פסל היוצא מן הסוכה אמר עולא קנים היוצאים לאחורי סוכה והא בעינן שלש דפנות בדאיכא והא בעינן הכשר סוכה בדאיכא והא בעינן צלתה מרובה מחמתה בדאיכא אי הכי מאי למימרא מהו דתימא הואיל ולגוואי עבידי ולבראי לא עבידי אימא לא קמ"ל רבה ורב יוסף אמרי תרוייהו הכא [י]בקנים היוצאים לפנים מן הסוכה ומשכא ואזלא חדא דופן בהדייהו מהו דתימא הא ליתי בה הכשר סוכה קמ"ל רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן לא נצרכה אלא לסוכה שרובה צלתה מרובה מחמתה ומעוטה חמתה מרובה מצלתה מהו דתימא תפסל בהך פורתא קא משמע לן ומאי יוצא יוצא מהכשר סוכה רבי אושעיא אמר לא נצרכה אלא לסכך פסול פחות משלשה בסוכה קטנה ומאי יוצא יוצא מתורת סוכה מתקיף לה רב הושעיא לא יהא אלא אויר ואויר פחות משלשה טפחים בסוכה קטנה מי פסיל אמר ליה רבי אבא זה מצטרף וישנים תחתיו וזה מצטרף ואין ישנים תחתיו ומי איכא מידי דאצטרופי מצטרף והוא עצמו אינו כשר אמר רבי יצחק בן אלישב אין

כשרה מהו ליתן מתחיו התיב ר' יצחק בן אלישב הרי טיט הנרוק שמעלים במקום ואין מטפילין בו אף הכא מעלים בסוכה ואין ישנים מתחתיו:

שמינו מן הדופן: **נידון משום דופן.** והכא נמי נידון משום דופן: **והיינו פלימה.** זהו פלים שלה: **לאחורי סוכה.** חוץ לדופן ממעני שהוא לאחורי של הסוכה: **קנים.** מן הסכך: **והא בעינן הכשר סוכה.** שהיא שבעה טפחים לעל כרחך סוכה בלאפי נפשה היא ומובלגת מזו: **לגבראי לא עבידי.** דופן ממעני זה לא לכך נעשה וגם שבלדיין מחלתן לשם סוכה [י] ונעשו אלא שהבנים דופן ממעני לתוכן [אחר] שהיה שהיתה דייה בכך: **לפנים מן הסוכה.** לגד דופן רביעי הפתוח משוכין ויוצאין להלן מחורך לפנות הלדיין: **וממשכא ואזלא חד דופן.** מדופני הלדיין בהדייהו: **מהו דתימא.** כיון שלא ממשיך דופן שני בהדה מוכח מילתא דבאפיה נפשה היא והא ליתי בה שבעה טפחים בהכשר סוכה: **קמ"ל.** דמן סוכה הוא והוי כשהיה בהלכתן ושלישית שלפילו טפח שלא ממשכא עד הרביעית וכשרה: ס"ג **לא נצרכה אלא לסוכה שרובה מחמתה ומיעוטה חמתה מרובה מצלתה:** ס"ג **מהו דתימא תיפסל בהך פורתא: יולא מהכשר.** שמינו מסוכך בהלכות סוכה: **מסורס סוכה.** שפילו מין כשר אינו **לא יהא אלא לאויר.** ופסיטא דכשר לפילו לאויר הממון ממנו אינו פוסל בשיעור זה: **אמר ליה רבי נידון** כסוכה לשמעינן תנא לומר שישנים מתחתיו לפילו לאויר פחות מלשה מלטרף להשלים שיעור הסוכה שלא יהו שישנים מתחתיו, דקיימא לן

כלבוד דמי, אבל סכך פסול מצטרף לר' אמות מן הצד ואין ישנין תחתיו, כדתנן נתן עליה נסר שרחב ד' טפחים כשרה ובלבד שלא ישן תחתיו. ויש שמחליף ומפרש. ומתמיה ומי איכא מידי דמצטרף להכשיר והוא עצמו פסול.

מסורת הש"ס

ו) לעיל יז., ב) [שבת נב: וש"נ], ג) עירובין טו:, ד) [תוספתא פ"ב ה"ג], ה) [תוי ל"ל כהתולם], ו) ל"ל יתן,

הגהות הב"ח

(ז) רש"י ד"ה לגבראי וכו' לשם סוכה הפנימית נעשו שלא:

גליון הש"ם

תום' ד"ה לא יהא וכו' ונראה בספרים דגרסי התם אויר. עיין עירובין דף י ע"ב תוס' ד"ה עור האחלא:

רבינו חננאל

כי פליגי אליבא דרב, אביי כרב, ורבא אמר לך עד כאן לא אמר רב מותר לטלטל בכולה, אלא משום דהני מחיצות לאכסדרה עמדו [נ"א: עבידן] ומגואי איכא המחיצות, אבל הכא דמאבראי, דלא עבידן לסוכה, לא. תלוקת רב ושמואל בסוף פרק כל גגות העיר. ואקשינן ממתני', תנן סיכך על גבי אכסדרה כו', אי אמרת בי תקרה יורד וסותם אמאי היא פסולה. תרגמה רבא אליבא דרב דאביי בשהשוה, פירי קירוי הסוכה לאכסדרה ודיבקם, שאין נראית תקרת הסוכה חלוקה מן האכסדרה להיודע שהיא בי תקרה. והלכתא כרבא בהאי לישנא, כי אכסדרה שאין לה פצימין פסולה ואם יש לה פצימין כשרה. ועורת פצימין מיפרשא לקמן, נראה מבחוץ ושוה מבפנים נידון משום לחי, והיינו פצימא. וגרסינן בעירובין פרק מבוי, אמר רבה אמר רב הונא נראה מבחוץ שהוא לחי ושוה מבפנים, נידון משום לחי להתיר הפנימי ששוה לו, ומותבינן עליה הא דתנן חצר גדולה שנפרצה לקטנה גדולה מותרת וקטנה אסורה מפני שהיא כפתחא של גדולה, אמאי, תשרי קטנה בכותלי הגדולה בנראה מבחוץ ושוה מבפנים נידון משום לחי. ומשני התם במופלגות כר. ואסיקנא התם והלכתא נראה מבחוץ ושוה מבפנים נידון משום לחי. וגרסינן בירושלמי פרק א' [דעירובין], אבני הבנין היוצאות מן הבנין אם אין בין אחת לחברתה ג' טפחים (ח) נידון כלבוד, והיינו לחי. קרן זוית היוצא מיכן וקרן זוית יוצא מיכן נידון כלחיים. כותל הנכנס ונראה כפם מבפנים ושוה מבחוץ, או נראה כפם מבחוץ ושוה מבפנים, נידון כלחיים. היה משוך רואין אותו כאילו הוא כפם. התיב רב חסדי והתנן חצר גדולה שנפרצה לקטנה כו', ויעשו כותלי גדולה כלחיים אצל כותלי קטנה והותרה קטנה, ופריק, תפתר במשוכין יתר מעשר וכו'. והאי דאמרינן בשמעתין לגבי פצימין אמרינן לבוד, כי האי גוונא הוא, כגון דאיכא אבנים ויש ביניהן פחות משלשה טפחים, אמרינן לבוד, ובניין הוא, ונידון משום לחי. רב אשי דאשכח לרב כהנא דמסכך על גבי אכסדרה שלא היו פצימיה נראין מבחוץ, ואמר ליה רבא כי האי גוונא פסיל. פעיילינה ואחוי ליה נראה מבפנים ושוה מבחוץ ואמר ליה היינו פצימא.

ח) נרלה ל"ל נידון כלחיים והיינו דלמרינן לבוד קרן זוית וכו'.

מוסף רש"י

וכן חצר המוקפת אכסדרה. כל תלר שבמשמ"ס לפני הבתים והבתים פתוחין לו, תלר זו מוקפת בתים מכולה ופתוחין לה בפיב מג' רוחותיה לפני הבתים עצמו תכסדראות בפיב לשלשה רוחותיה והתכסדרה פתוחה היא ואין לה דופן לצד התלר ויש עליה תקרה וחג סיכך על גבה כל חויה שלו כל תלר שבאמלע חיקף תכסדראות ואין דופן לסוכה זו גלא מחיצת הבתים המפסיקות בין בתים לאכסדרה ומ"מ חגר אכסדרה מפסקת בשיב בין סכך לדפנות, אם יש ברוחב אכסדרה ד' אמות פסולה, פחות מארבעה אמות כשרה, דאמרינן דופן עקומה, דוגמת לבדר קלישטר"ש בגמרא שמצא של חיה אומות, אם הגלמים שיש להי חויר שיש בה עשרים חיקף אכסדרה בשיב לו (לעיל יז.). **נראה מבחוץ ושוה מבפנים.** שמעת כל גלמי לאוזן ומוזנו הפנימי נכנס בעובי כותלי המבוי ואינו נראה מבפנים אלא דומה כמוסף על גבי כותל אצל מבוי ויכר שאינו מכותל המבוי שהרי ממנו להלאה מרוחב כותל (ערובין ח:). **פסל היוצא מן הסוכה.** אם יש בכשר סוכה בימד ועוד יש בסוכה משם והלאה פסל, היינו סכך העשוי בפסולת גורן ויקב, שזהו דרכן לעשות, ויוצא מהכשר סוכה, שאין לו הכשר לפנות (לעיל ד.).

רבינו חננאל (המשך)

וקיימא לן כלישנא קמא דרבא וכן הלכה. **תנא פסל היוצא מן הסוכה נידון בסוכה.** ואוקימנא קנים היוצאין מן הסוכה לאחוריי הסוכה, ויש בהן ד' טפחים שיעור סוכה קטנה. מהו דתימא הני דפנות הואיל ולגוואי עבידן לבראי לא עבידן פסולה, קמ"ל כיון דלשם עבידן לעשות בגמ' עשין מג טוש"ע ת"ש סי' תלנה סעיף ז:

קיח א מיי' פי"ז מהל' שבת הלכה כב סמג עשין ג טוש"ע ת"ש סי' שנ סעיף יג:

קיט ב ג מיי' פ"ד מהלכות סוכה הל' ג סמג עשין מג טוש"ע ת"ש סי' תלנה סעיף ז: